

Raj ob Savi

● Ko se povprečna ljubljanska družina odpravlja na vikend ali celo na dopust, je — razumljivo — najpogostejša smer morje, čeprav se tudi proti Gorenjski često valijo dolge kolone, predvsem seveda v lepih jesenskih dneh. Ljubljancem imamo pač srečo, saj smo od morja oddaljeni nekaj več kot sto kilometrov in v treh, štirih urah se lahko pricijazimo prav do Kopra, če gre seveda vse po sreči. Tisti, bolj vztrajni in zagrizeni ljubitelji slane vode, se odpravijo tudi kam dlje, recimo — v Pulo ali celo Dubrovnik. Prazijo se tako na pekočem soncu, žlampajo mlačno pivo po 8 ali še več dinarjev in se vesele noči, ko naj bi se vsaj malo ohladilo. Ponoči se seveda vesele jutra, ko tudi najvztrajnejši pijanci prenehajo s polnočnimi serenadami in se v bližnjem baru glasbeniki naveličajo brenkati ali kako drugače zganjati hrup. Potem pa zopet prazenje, prerivanje v vodi, zabeljeni z motornim oljem nešteti lamov, pent in drugih morskih ropotal, premetavanje v postelji od preklinjanju hotelske uprave, ki ne kaže posebne pripravljenosti, da bi ugodila želji prepotenih gostov, da bi v sobah

mrzla, bi to verjetno zares storil, tako pa se bom zadovoljil z vožnjo s čolnom, če ga bom seveda lahko najel.

● »Ja, lahko ga dobite, 10 dinarjev na uro boste plačali,« je pojasnila mladenka v gostilni. No, pa je bilo mojih romantičnih želja konec, saj vendar ne gre, da bi že tako zgodaj začel zapravljati denar. Nekaj časa sem torej samo z brega občudoval tišino in vodo, ker pa mi to le ni dalo prave snovi za reportažo, sem se odpravil naprej. Do avtokampa v Dragočajni. Zanimalo me je namreč, kaj se skriva za vabljivo tablo, na kateri je narisana sotor in avtomobilska prikolica. Priznam, bil sem precej presenečen, ko sem mimo bahatega (in dragega!) penziona Kanu pripeljal do male vasice, ob kateri sem zagledal pravo naselje mladih nomadov. Nekaj fantov se je ravno tlačilo v živo pobarvan kombi z angleško registracijo.

● »Na izlet grede,« je pojasnil možak, ki je sedel pred hišo ob avtokampu. »Tu prespijo, jutraj pa hodijo na Bled, v Bohinj ali kam drugam, saj možnosti je zares veliko.«

● »Ste vi »gazda«?« sem ga previdno vprašal, ko sem videl, s kakšnim zanosom govori. In res, prav sem naletel. To je Jože Stare, upravitelj, oskrbnik, točaj ali kar že hočete. Maksimalno nemški ali nizozemski turist se bo veselo nasmehnil, ko mu boste omenili tega moža iz Dragočajne.

● »Zdravo Jože!« je skozi okence zaklical mož v kopalkah in naročil šilce domačega žganja.

● »Vidite, tile prihajajo sem vsak teden, kadar le utegnejo,« je Stare pokazal na družino, ki se je nedaleč stran izkrcavala iz vartburga ljubljanske registracije. Mala Andrejka je seveda takoj postala žejna in z očitom sta morala po sok.

● »Kadar imam prosto, skočimo sem,« je oči pojasnil, medtem ko je mala obdelovala stekleničko za marelicami. »Tu imamo mir, »gužve« ni in človek se vsaj lahko spočije, bolje kot na morju, verjemite mi. S seboj prinesemo raženj in meso, pa imamo romantiko...«

● »Zadnjič je prišel k nam neki Nemec, se nekaj časa razgledoval in ves navdušen vzkliknil, da je naposled le našel, kar je iskal,« je zopet začel Stare, ko je postregel gostom. »Noč pred tem je prespal v kampu na Ježici in menda ga sploh ni navdušil. Saj ni čudno, zrak je tam še ljubljanski (kar z drugimi besedami pomeni — umazan), cesta je čisto blizu, tako, da se vse trese, če pripelje kakšen tovornjak. Če gre človek na dopust, si želi spremembe, pobegniti hoče mestnemu vrvežu in hrupu, zato ga dopust v podobnem trušču verjetno ne more navdušiti.«

● Malo sem se razgledal po okolici. Po stezi se pride do Save, kjer je urejen prostor za



Kaj je lepšega kot piknik v tihi naravi...



Jože Stare je kar zadovoljen z obiskom, čeprav je bilo lani več gostov



A fanta že gresta? Krompir bo treba skopati...

uredili klimatske naprave... Skratka, ko se človek vrne z morja, bi se mu skorajda prilegel nekajdnevni odhodi, da bi se odpočil od vsega hudega morskega počitnikovanja...

● Ni malo ljudi, ki se jim je slana mlakuža v resnici zamerila, kar lahko sklepamo tudi po množicah obiskovalcev v Bohinju, Bledu in drugod na Gorenjskem. Mir, čist zrak in narava, to so faktorji, ki danes zopet vlečejo, saj je to edini način, da meščan uide mestnemu hrupu in smrdljivemu zraku. No, pa lahko še enkrat ugotovimo, da smo Ljubljancem pod srečno zvezdo rojeni, saj imamo tak tihi raj v malem skoraj pred nosom. Da, Zbiljsko jezero imam v mislih, pokrajino ob Savi, ki tam pravzaprav še nima tistega »umazanega« slovesa in je vsaj za pogled (in še posebno za ribiške palice) dokaj dostojna...

● Pred gostilno sta stala le dva avtomobila, nič čudnega, če pomislim, da sem prišel občudovat jezero ob osmih jutraj. Čolnarna pod lokalom je bila sicer odprta, vendar so se stari, vsaj na prvi pogled precej izdelani čolni, prazni pozibavali ob splavu. Čudovito tišino je kdaj pa kdaj zmotil le pljus, kadar se je kakšna predstavica ribjega prebivalstva odločila skočiti za mušico. Od nasprotnega brega se je slišalo kašljanje nekega ribiča, ki je romantiko sicer motilo, je pa na srečo kmalu pojenjalo.

● Nenadoma sem si zaželel, da bi skočil v to gladko, bleščeče jezero in zarezal njegovo stekleno ploskev. Saj, če bi voda ne bila tako

● »Začeli smo že leta 1961. Takrat je prišel sem predsednik turističnega društva in dolgo hodil okrog vasi. Potem je navdušen predlagal, naj bi uredili avtokamp, tu, ob Savi. Malo čudno smo ga gledali, saj pravzaprav nihče ni natančno vedel, kako takšna stvar izgleda. Ko nam je pojasnil, smo bili pa še bolj nejeverni. Kdo bo vendar hodil v takšno vas, ko je pa toliko lepših krajev na svetu, smo govorili in zmajevali z glavo. Pa še kako so hodili. Prvo leto sicer ne toliko, potem pa skoraj ni bilo dneva, da ne bi na jasi slišali tuje govorice. Prihajajo od vsehovsod, tako Čehi in Madžari, kot Nemci, Nizozemci in Angleži. Imamo tudi stalne goste, ki se vsako leto vračajo sem.«

● Stare me je peljal v svojo pisarnico in mi ponosno pokazal knjigo, v katero zapisuje podatke o obisku in številu nočitev. Ne da bi pretiraval, toda številke, ki mi jih je pokazal, se ne bi sramoval noben, še tako »ugleden« avtokamp.

● »Kako se pa pomenite z njimi, imate težave?«

● »Sedaj že vse razumem, čeprav sprva res ni bilo prave konverzacije in so velikokrat govorile bolj roke kot jezik. Še najbolj so mi všeč Nizozemci, tako prijazni so in mirni obenem, da človek še opazi ne, da so tu. Pravo nasprotje Čehov, ki že ob petih jutraj spravijo pokonci ves tabor s svojimi tranzistorji in žlobudranjem.«

● Seveda mi je Stare razkazal tudi kamp in vse objekte, ki turistom pripomorejo, da zares uživajo, čeprav Sava ni morje, ne po čistoči, ne po temperaturi. Hranijo se obiskovalci drugje, v Smledniku ali v Kanuju, v kampu lahko dobe le pijačo in malico. Po mleko seveda, kruh, za kar poskrbi Stare, samo, da so gostje zadovoljni. Tudi tujske sobe imajo, je še povedal oskrbnik, ljudje so kmečki turizem resno vzeli, kar se navezadnje kaže tudi po vse številnejšem obisku.

sončenje, kupili pa so tudi čolne, da gostom ne bo dolgčas. Tudi stranišča in umivalnice so urejene in čiste, da je človek resnično presenečen.

● »Ja, zadnjič so prišli sem neki Švedi, vračali so se menda z morja,« je bil Stare ponosen. »Sprasevali so me, koliko stane, če imamo toplo vodo, elektriko, če so sanitarije čiste, če je ponoči mir. Skratka, bili so že prav nadležni. No, potem so pojasnili, da so pravkar prišli iz Poreča in da pač ne bi hoteli še enkrat doživeti tega, kar so morali prenašati v tamkajšnjem avtokampu...«

● Družina iz Ljubljane je nedaleč stran že zakurila in kmalu je do mene priplaval vonj po okusnih čevapčičih. Vabili so naju, naj vendar še midva poskusiva, kaj znajo. In res mi ni bilo žal, da sva jih ubogala.

● Ko sem se vračal proti Ljubljani, sem menda spregledal table na križišču, saj se je pot do Medvode nekam čudno vlekla. Pa tudi znano se mi ni zdelo preveč...

● »Mamca, saj se gre tod v Medvode?« sem pobaral ženo, ki je delala na njivi ob cesti.

● »Ja, ste se pa že narobe obrnili, nazaj morate,« je pojasnila in se vzravnila.

● »Jaz sem pa že mislila, da je prišel kdo iz Ljubljane pomagat,« je bila vidno razočarana. Presenečeno sem jo pogledal.

● »Veste, vnuka imava v Šiški, pa mi velikokrat prideta postorit kakšno stvar. Sedaj pa ne vesta, sicer bi verjetno prišla. A ste vi tudi iz Šiške?« se ji je nenadoma razveselil obraz. Seveda. No, če sem iz Šiške, bom pa vendar že lahko skočil do njenih vnukov in jima povedal, da ima stara mama spet delo za njiju. Bila je vsa presrečna, ko sem ji obljubil, da bom skočil na Vodnikovo 17 in kar ni se mi mogla zahvaliti.

(Dalje na 13. strani)

Če gre Šiškar na velesejem...

SE SPOMNITE, kaj je včasih pomenilo, če so v podjetju ali v šoli organizirali izlet v Zagreb na ogled velesejma? Seveda, saj še ni tako daleč, ko so v hrvatsko prestolnico vozili posebni avtobusi in dolge kolone avtomobilov. Kaj je pravzaprav ljudi tako vleklo na ta sejem, na kate-rega vsakdo privleče vse, za kar misli, da bo zanimivo za radovedne Jugoslovane? Morda to, da so si tu lahko поближе ogledali, česa mi nimamo, kar drugi že dolgo imajo in kako nam bo nekoč še lepo (ko bomo vse te dragocenosti imeli)... Ali pa je pritegnil že sam blišč razstave, zagrizeno tekmovanje med državami (zlasti med ZDA in SSSR), katera bo zabeležila več »ohov« in »ahov« med obiskovalci... Kakorkoli že, spomin na te romantične čase počasi blede in velesejem se počasi spreminja v prireditve, ki služi predvsem gospodarstvenikom za sklepanje dobrih pogodb...

ŠKODITI NE MORE...

Ko sem se zadnjič slučajno mudil v Zagrebu, sem se odločil, da malo pokukam še na razstavišni prostor. Pa mi je škodilo, verjemite. Letos so se Zagrebčani pač naveličali poslušati stalne očitke, da imajo premalo parkirnih prostorov za obiskovalce in so privlekli buldožerje in kamione z debelim peskom ter stvar uredili. Ne vem sicer, ali je v prospektih in oglasih, s katerimi vabijo razstavišniki goste iz vse države, kaj govora o tem, da vabijo velja le za lastnike džipov, landroverjev in drugih terenskih vozil... Kakorkoli že, izkazalo se je, da bi bil ta napotek lahko zelo uspešen, zlasti za tiste, ki so prišli, o groza, celo z osebnimi avtomobili in so potem obtičali v blatu, lužah in pesku. Deževje je namreč parkirni prostor dobesedno spremenilo v poligon, na katerem bi lahko preizkušali vojaška vozila od tankov navzdol. Ko sem iskal primeren prostor za izkrcanje, kar seveda sredi tega blata in vode ni bilo tako preprosto, sem se počutil kot voznik amfibije, ki se boji, da mu bo odpovedal motor in bo verjetno v precejšnji kaši... Vozniku pred menoj se je nekaj podobnega zgodilo in izstopiti je moral naravnost sredi jezera blata. Leteče posadke rediteljev z lopatami so bile sicer zelo prizadevne, vendar je moral marsikateri voznik počakati na učinkovitejšo pomoč vlačilca...

Ko sem tako z blatnimi čevlji in hlačami pridrsl od vhoda, me je skorajda že minila vsa radovednost. Pa sem pred ameriškim paviljonom zagledal takšno gnečo, da me je firbec zo-

pet zagrabil in planil sem v množico, ki se je počasi pomikala skozi dvorano. Sprva nisem nič videl, pretemno je bilo. Potem smo prišli do filmskih platen, ki so z vseh sten prikazovali lepoto in standard Amerike, samo Vietnam je še manjkalo, kdo ve zakaj... Potem smo se gnetli mimo šotorov, motornih koles, smuč, zopet na prosto. Kaj, že konec? »Revščina!« je komentiral razočarani Vojvodinec pred menoj. »Vse skupaj so pripeljali na enem tovornjaku in sedaj mislijo, da bo narod popeljen od navdušenja nad njihovo domiselnostjo...«

Že ko sem stopil skozi vhod, sem bil navdušen nad množico raznih ptic, od kanarčkov do papig... Nisem sicer videl nobene, toda od vsepovsod se je slišalo žvrgolenje. Potem sem končno le ugotovil, da vse te glasove spuščajo le prodajalci nekakšnih piščali, s katerimi več »glasbenik« izvablja ptičje zvoke. Se najbolj imenitno morda, na vsem velesejmu...

OH, TI TRAKTORJI...

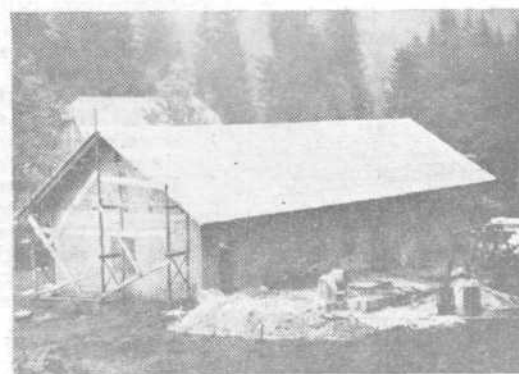
Oglasil sem se pri znancu, ki je zastopnik avstrijskega podjetja, ki izdeluje priključke za traktorje za gozdarstvo. Da bi ljudje nazorno videli, da vsi njihovi izdelki res gredo na traktor, so enega pripeljali s seboj in ga postavili poleg svoje ropotije. Pa so se kmalu posekali, saj so se ljudje naravnost gnetli v njihovi pisarni. Toda, ne zaradi priključkov...

»Izvinite, koliko košta ovaj traktor?« je pokukala v prikolico mlada ženska s pisano ruto na glavi. Čim bolj ji je zastopnik razlagal, da oni traktorjev ne prodajajo, da je tu samo za demonstracijo, tem bolj je ženska rinila vanj. Možak je moral stopiti do pravega zastopnika, ki v resnici prodaja tudi traktorje in ga povprašal za podatke. Potem je ves dan drdral tisto o 12.000 šilingih, 35 konjskih in drugih zanimivostih, ki obiskovalcem niso dale miru.

Brez pretiravanja, še najbolj sem bil navdušen nad domačimi razstavljalci. Lepo urejeni prostori, izdelki, ki so nam (bolj ali manj) dostopni in prijazni razstavljalci, ki so postregli z vsemi informacijami. Res, celo Američani bi se lahko kaj naučili od nas...

Clovek ima več napak in ena največjih je ta, da postane lačen celo takrat, ko je med takimi krasotami, kot so na zagrebškem velesejmu. Seveda se je tudi meni to zgodilo in s prijateljico sva sedla v restavracijo, za katero se mi je zdelo, da ne more biti tako peklensko draga, saj je bila skoraj nabita. Potipal sem v žepu zadnjega pettisočaka in pogumno poklical natakarja. Ko je prinesel jedilni list in se z blokom postavil ob najino mizo, je bilo že prepozno. Oblil me je mrzel pot, na vsej prvi strani nisem zasledil jedi pod tremi tisočaki. Da bi pa vstal, ne, to bi bila prevelika sramota. Moj kompjuter je brnel in sešteval astronomske cene ter jih odšteval od mojega premoženja, toda bilanca je bila vedno negativna. Končno, hvala bogu, se je nekeje zasvetila številka z enico na začetku — špageti. No, ko sva na hitro zmetala vse vase in ko je bil račun že napisan, sva se šele oddahnili, saj nama je natakar vrnil cel dinar. Samo namrdnil se je, ko sem mu ga vrnil v obliki napitnine in odplesal v kuhinjo...

Z. S.



Pogled na gradbišče



Dvignjena zastava

Prva strokovna solidarnostna akcija

MLADI GRADBINCI iz GP Megrad so sodelovali pri prvi strokovni solidarnostni mladinski delovni brigadi »Prežihov Voranc«.

Mladinci in mladinke iz vasi Stražišče, Tolsti vrh in Zelen breg, ki so organizirani v aktiv ZMS »Reka« v Ravnah na Koroškem, so pred leti pričeli graditi svoj mladinski kulturni dom. Pri začetku del sta jim pomagala Dradis iz Raven in ravenska železarna. Postavili so stene in streho, toda vsa nadaljnja prizadevanja so ostala brezplodna, kajti sredi gradnje jim je zmanjkalo materialnih sredstev za dokončanje objekta.

Na pomoč so jim priskočili mladi gradbinci iz Ljubljane in organizirali prvo solidarnostno strokovno mladinsko delovno brigado »Prežihov Voranc«. Tako so mladi gradbinci uresnili dveletno idejo o solidarnostnem strokovnem delu mladih v manj razvitih območjih naše republike, ki jo je vneto zagovarjal Boris Črne (vodja aktivna mladih komunistov v občini Šiška) povsod, kjer so se pogovarjali o mladinskih delovnih brigadah.

Namen te delovne akcije (in strokovne solidarnostne akcije nasploh), je bila pomoč v materialu, strokovni delovni sili, finančnih sredstvih in tehnični izvedbi objekta. Zakaj so se ljubljanski mladinci odločili pomagati svojim vrstnikom iz aktiv ZMS »Reka«, govori že samo ime mladinskega kulturnega doma — »Dom solidarnosti mladincev aktiv ZMS Reka in mladih ljubljanskih gradbincev«. Brigada se je imenovala strokovna zato, ker so jo sestavljali gradbeni tehniki, delovodje in učenci različnih gradbenih strok. Celoten objekt, od načrtov pa do končne izvedbe, so opravili mladinci sami.

Mladinci in prebivalci Tolstega vrha so brigadirje navdušeno in prijazno sprejeli ter jim na vsakem koraku nudili svojo pomoč, kajti zavedali so se pomena izgradnje kulturnega doma v njihovi vasi.

Delovna akcija nam je pokazala dvojje, prvič, da je med mladinci še idealizem in solidarnost do sočloveka, da mu priskočimo v pomoč, ter drugič tudi v večini delovnih organizacij, na katere smo se obrnili za pomoč, so se zavedali pomena take delovne akcije, ki utrjuje vezi med mladino in kraji v naši domovini, prispeva k utrjevanju bratstva in enotnosti med našimi narodi. Samostojno strokovno delo in samoupravni odnosi v brigadi pa krepijo samozavest pri mladih in pozitivno vplivajo na oblikovanje bodočega mladega samoupravljalca v naši družbi.

Upajmo, da bosta v akciji mladine v Ravnah na Koroškem (prva strokovna solidarnostna mladinska delovna akcija) in na Kozjem prva solidarnostna akcija) vzpodbudili organizatorje mladinskih delovnih brigad na tovrstne akcije, ki se bodo razširile po naši domovini in vnesle novo vsebino v mladinske delovne akcije.

(Nadaljevanje z 12. strani)

● Ko sem vozil od Smednika proti Zbiljam, sem dohitel dva fantiča, ki sta jo moško mahala po cesti.

● »Kaj je fanta, sta že kaj utrujena?« sem ju pobaral skozi okno.

● »Mau sva že,« sta bila vesela in brž skočila v avto, ko sem jima odprl vrata. Ponosno sta povedala, da je enemu ime Tomaž, drugemu pa Bogdan in da hodita že v drugi razred.

● »Vesté, mau je nerodn, k se je spet šola začela,« je bil Tomaž zgovoren. »Je treba spet zgoodej ustajati, pol pa peš...«

● Pa je fant kljub temu odličen učenec. Čudno, kako bi šele »šimfal« če bi imel slabše spričevalo.

● »O, pol bi pa kar šolo zažgal,« je zategnil Bogdan in se že začel ukvarjati s kljuko na vratih, ki pri starem amiju začuda vsem sopotnikom dela preglavice, čeprav se skoraj tako odpira, kot pri »žabi« (ta primerjava mi je seveda zelo v čast in jo vsakomur razložim). Pa je bil Tomaž presneto uren in je kar hitro pogruntal pravi prijem. Pomahala sta mi in stekla proti domu.

● Tako, moj drugi potep po naši občini je končan. Sedaj moram samo še skočiti do Nusetovih Vodnikov, da jima povem, da jih stara mama vabi na izkopavanje krompirja...

ZLATKO ŠETINC